

УДК 616-083.98:351.74(477)

ТОПЧІЙ А. О.,

курсант 3 курсу факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0003-2400-720X>;

НАЙДА В. О.,

дізнавач сектору дізнання

Харківського районного управління поліції № 2,

голова Школи наукового лідерства

Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0003-3072-7326>

ТАКТИЧНА МЕДИЦИНА В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ ЗВО МВС УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Відповідно до наказу МВС від 10 грудня 2015 року №1560 весь особовий склад Національної поліції з 14 до 19 лютого 2022 року було переведено на посилений варіант несення служби [1]. Наразі правоохоронці продовжують в умовах повномасштабного вторгнення Росії нести посилену службу на блокпостах, забезпечувати безпеку громадян у населених пунктах, що межують із зоною бойових дій, проводити розмінування та зачистку звільнених населених пунктів від залишків диверсійних груп, а також документувати воєнні злочини, вчинені російською армією.

На жаль, війна досі триває, як серед цивільного населення, військових, так і серед працівників правоохоронних органів є втрати та поранення. Саме тому набуває особливого значення формування у курсантів закладів вищої освіти МВС України (далі – ЗВО МВС України) навичок з основ тактичної медицини. Актуальність цієї теми важко переоцінити, оскільки для курсантів як майбутніх правоохоронців в умовах війни важливо володіти навичками надання домедичної допомоги в умовах бойових дій, що може запобігти втратам серед особового складу територіальних органів поліції та цивільного населення.

Спочатку визначимо поняття тактичної медицини. Тактична медицина – це надання допомоги на догоспітальному етапі, націлене, передусім, на усунення попереджувальних причин смерті, за принципами, що враховують загрозу від бойових дій чи активного стрільця [2].

Як самостійний напрям тактична медицина була виокремлена в ході виникнення окремих навчальних програм, які були розроблені за фінансування Командування сил спеціальних операцій США та схвалені Американською колегією хірургів, а саме ТССС (англ. Tactical Combat Casualty Care), ТЕСС (Tactical Emergency Casual Care), а також інші подібні алгоритми та навчальні програми, розроблені за стандартами НАТО [2].

Тактична медицина складається із надання домедичної допомоги в умовах бойових дій та тактичної екстреної медицини, наприклад, згадані нами раніше протоколи ТССС та ТЕСС. В умовах повномасштабної війни для майбутніх працівників поліції важливо володіти навичками надання домедичної допомоги в ході бойових дій як співробітникам, що можуть постраждати в ході виконання службових обов'язків, так і цивільним особам, у яких ймовірність смерті вища внаслідок супутніх непередбачуваних факторів, таких як хронічні захворювання.

Обґрунтовуючи необхідність запровадження тактичної медицини як освітньої компоненти, а також самостійної дисципліни в рамках освітніх освітньо-професійних

програм для першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів у ЗВО МВС України, наведемо такі головні тези.

По-перше, формування практичних навичок з надання домедичної допомоги на догоспітальному етапі з метою усунення причини смерті, враховуючи загрози від бойових дій чи дій активного стрільця. Саме це може зменшити ризики смертності, адже лише за 13 днів з початку повномасштабної війни загинуло 22 поліцейських та 88 зазнали тяжких поранень [3].

По-друге, вважаємо за доцільне поєднання викладання таких спеціальних дисциплін, як вогнева підготовка, тактико-спеціальна підготовка з елементами тактичної медицини з метою оволодіння вміннями під час екстрених ситуацій протистояти ворогові та вести вогонь у відповідь, а також вчасно надавати домедичну допомогу пораненим колегам або громадянам в умовах бойових дій. На жаль, через об'єктивні причини проведення очного навчання у ЗВО МВС України тривалий час було неможливим через захворювання COVID-19 та активні бойові дії на території України, тому закріплення й відпрацювання навичок із загальнопрофільної підготовки є надзвичайно важливим, особливо для випускних курсів.

По-третє, це вдосконалення навичок з надання екстреної домедичної допомоги, що також є одним із протоколів, що входить до тактичної медицини. Так, під час виклику поліції на місці події може бути як ситуація, коли є реальна загроза життю поліцейського та цивільних громадян, наприклад, активний стрілець, а за відсутності такої загрози, як приклад, місце події ізольованої дорожньо-транспортної пригоди. Згадуваний нами раніше протокол ТЕСС, хоч і є військовим медичним стандартом, однак спрямований також на взаємодію органів поліції та екстреної швидкої допомоги. Це є особливо актуальним в сучасних умовах, оскільки ТЕСС включає також надання невідкладної допомоги під час евакуації, у тому числі запобігання гіпертонії, документування та спостереження за станом постраждалих, виклик швидкої тощо. Практичні навички з надання домедичної допомоги є надзвичайно важливими для майбутніх правоохоронців, оскільки саме Національна поліція забезпечує евакуацію цивільного населення із територій, де ведуться активні бойові дії, а також із тимчасово окупованих територій під час оголошення «зелених коридорів».

Підсумовуючи викладене, зазначимо, що у зв'язку із повномасштабною війною проти Росії будь-який населений пункт може бути під загрозою завдання удару, а тому вірогідність виникнення ситуацій, у яких людина може потребувати невідкладної домедичної допомоги, є надзвичайно високою. Такі ситуації можуть бути як при безпосередній небезпеці (під час обстрілів), так і у разі відсутності загроз з урахуванням специфіки обов'язків працівників поліції. Вважаємо за доцільне активізувати наукові дослідження щодо місця тактичної медицини у практичній діяльності поліцейського в умовах воєнного стану, організувати відповідні круглі столи та конференції за участі військових медиків, а також внести відповідні зміни в освітньо-професійні програми.

Список бібліографічних посилань

1. Верховна Рада України. Офіційний веб-портал. Про затвердження Інструкції про порядок переведення органів Національної поліції України на посиленій варіант службової діяльності МВС України; Наказ, Інструкція від 10.12.2015 № 1560. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0012-16#Text> (дата звернення: 06.05.2022);
2. Тактична медицина. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/> (дата звернення 06.05.2022);
3. Нацполіція назвала свої втрати з початку великої війни. URL: <https://novynarnia.com/2022/03/08/naczpolicziya-nazvala-svoji-vtraty-z-pochatku-velykoyi-vijny/> (дата звернення 06.05.2022).

Отримано 10.05.2022